

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 43. szám

2012/5.

Megjelenik havonta

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület

– Kolozsvár 1891 Értesítője

Szerkesztők:

Tóthpál Tamás

(tothpaltamas@gmail.com)

Pál Gyöngyi

Wanek Ferenc

Kalotaszentkirály, Kőhegy, Hármaskőszikla

Több tucatnyian az EKE-napi kiránduláson

Turistáink május 12-én Erdély-szerte megünneplik az EKE napját annak emlékére, hogy 121 évvel ezelőtt ezen a napon alakult meg Kolozsváron az Erdélyi Kárpát Egyesület, a polgári turizmus természetszerető, kiránduló híveinek szervezete. A kolozsvári EKE több rendezvénnyel várta a természetkedvelőket erre a napra. A Bácsi-torokban szabadtéri fotókiállítást szervezett Bozsoki Adrienn és Szabó István, de vonatos túra is indult a Révi-szorosba, a Zichy-barlanghoz Sáska Pál vezetésével. Mi vonatos kirándulásra indultunk Kalotaszentkirályra és a Hármaskősziklához, Feischmidt János vezetésével. A három rendezvényen összesen 60 személy vett részt.

PÁL GYÖNGYI

Kalotaszeg Erdély egyik legjellegzetesebb, legcsodálatosabb tájegysége. Kós Károly a *Kalotaszeg* című művében következőképpen mutatja be: „Kalotaszeg eredetileg azt a Vlegyásza lábánál elterülő kicsiny háromszögletű földterületet jelenti, amelyet a Bánffyhunad alatt összeömlő Körös és Kalota vizei fognak be. Tágasabb értelemben – és ma így értelmezzük mi és így maga a kalotaszegi nép is – Kolozs vármegyének azt a területét, mely a Kolozsvár-nagyvárad vasútvonal, illetőleg országút közén és két oldala mentén Kolozsvártól egészen Csucsáig terül el, és amelyet délen a Gyalui-havasok északi, nyugaton a Vlegyásza-havas és a Meszes-hegylánc keleti lába foglalnak be...”

Bánffyhunad központjából ágazik el déli irányban a Jósikafalva felé vezető megyei út, 6 km-re, az első település Kalotaszentkirály-Zentelke. A falu Kolozs megye nyugati részén, Kolozsvártól 56 km-re fekszik, a Kalota-patak két partján, 597 m tengerszint feletti magasságon. Kalotaszentkirály a község központja, közigazgatásilag Magyarókerke, Malomszeg, Kalotadámos és Jákótelke tartoznak hozzá.

Reggel 9 óra körül érkezünk meg a bánffyhunyadi állomásra, innen mikrobusszal jutunk el Kalotaszentkirályon keresztül Magyarókerkére. Utunk célja a „kalotaszegi kilátó”, a Hármaskőszikla, azon a hegygerincen (Kőhegy), amely a Kalota és a Székelyjő (Hencz) patakok vízválasztója. A Hármaskőszikla-csúcs (1056 m) és a nála magasabb Tömöldök-csúcs (1150 m) tulajdonképpen a Vlegyásza (Kalota-havas) előhegyei. Magyarókerke után 1,5 km-re elhagyjuk a Székelyjő felé vezető utat, és elindulunk felfelé, jobbra tőlünk a kopár Dulului (912 m) csúcs látszik. Elhagyunk egy szekérutat, ösvényen kapaszkodunk felfelé. Május van, minden élénkzöld, a galagonya virágzik, fehér virággal borított bokrok közt haladunk, illatuk betölti a levegőt. Meredek emelkedő után az ösvény felvezet a keskeny gerincre. Nagyon szép kilátás nyílik innen kelet felé a Kalotaszegi-medencére, a hegy lábánál fekvő Magyarókerkére. Távolabb Kalotaszentkirály-Zentelke falu látszik és Bánffyhunad. Közvetlenül a Hármaskőszikla keleti oldala alatt legelők és kis tavak vannak. Ezek a „Kőhegy-tavak”, nyáron kellemes dagonyául szolgálnak a bivalyoknak. Nyugatra

a Vlegyásza panorámája tárul elénk. Bár május van, a tetején még hófoltokat látunk. A más néven Vigyázó vagy Kalota-havas az Erdélyi-szigethegység Bihar-Vlegyásza – Öreghavas tömbjének északi, vulkanikus része. Gerincének átlagmagassága 1700 m fölött van, az azonos nevű főcsúcsának magassága 1836 m. Szemben velünk, a Vlegyásza oldalában Havasrogoz falu szétszórta házait látjuk. A völgyben alattunk a 700 m átlá-

A kalotaszentkirályi református templomnál

gos tengerszint feletti magasságon fekvő Székelyjő falu látható, ahol 2001-ben a X., majd 2008-ban a XVII. EKE Vándortábor szervezte a kolozsvári osztály. A falu nevében a „székely” előtag a székeleknek a keleti határra telepítése idejére enged következtetni. A faluban most román és roma nemzetiségűek laknak.

Déli 2 óráig megjárjuk a Hármaskőszikla sziklás gerincét, és Kalotaszentkirályra megyünk. Itt Lukács Endre református lelkipásztor fogad, megtekintjük a református templomot, és a falu történelméről beszél nekünk. A templom a XIII. században épült, egyik harangja Mátyás király korából származik. A falu első írásos említése 1288-ból való, amikor Kun László király a magyargyerőmonostori Mikola testvéreknek adományozta. Lakosainak száma 1171 fő, jelentős részük magyar nemzetiségű (1038). Kalotaszentkirály-Zentelke két egymás mellett levő település összeolvadásából jött létre. Ez a két település a Kalota-patak két partján helyezkedik el. 1966-ig a két

faluközigazgatásilag külön szerepelt, ám egyetlen egyházközséget alkottak már a középkortól kezdve. A falu nevében a Kalota a patakra utal, Szentkirály a templom egykori védőszentjére (Szent István király), az ősláv eredetű Zentelke szó földi erődítményt jelent. Azt is tudni, hogy valamikor a két falu nem a mostani helyén volt, de miután a tatárok felégették a falvakat, a lakosok ide építették otthonaikat.

A gyülekezeti ház ebédlőjében megkóstoljuk a finom kalotaszentkirályi töltött káposztát. Ebéd után megtekintjük az Ady Endre általános iskolát, amely 2003-ban ünnepelte a helybeli oktatás első írásos említésének 350. évfordulóját. „Pompás magyarok, templomból jövet/Mentek át a Kalota-folyón...” – szavalja Tatár Feri az óvoda udvarán elhelyezett Ady-emlékműnél Ady versét, itt

A kalotaszentkirályi református templomnál

látható az a hársfa is, amelynek árnyékában megszülettek e sorok. A még hátralévő időben a Szent István-parkot és az itt lévő Szent István-szobrot tekintjük meg, amelyet 2003-ban ajándékozott a falunak a Szentkirályok Szövetsége.

Kalotaszentkirály legnagyobb értéke a helybeliek hagyománytisztelete, színpompás népviselete. 1991 óta minden év augusztusának első hetében nemzetközi népzene- és néptáncjátékot szerveznek a faluban.

A délután hamar elrepül, mikrobusszal visszatérünk Bánffyhunadra, és vonatra ülünk. Egy óra Kolozsvárig az út. Az ablakból nézzük, hogyan távolodik a Vlegyásza és a Hármaskőszikla, majd lassan elmosódnak a körvonalak. Egy kellemes nap szép emlékeivel térünk haza. Otthon gondosan lementjük számítógépünk egy mapájába fényképeinket – újabb részt ismertünk meg csodálatos hegycsoportunkból, melynek neve Erdélyi-sziget-hegység.

Séta és rohanás – Jókai-túra

■ Minek kell rohanni – hallom többször a kérdést a nap folyamán... Mert teljesíténytúra. Mert ennek ez az alapja. Mert úgy teljesítesz, ahogy értelmezni tudod...

Idejében ébrednek. Idejében indulok, de nincs buszjegyem. Most mi lesz? Taxival vagy gyalog a kempingig? Szerencsére a jegyárnyit, busz jön... felszállok... leszállok... rohanok... stoppolok... csíkszeredai TT-sek vesznek fel... nevezek... 7 óra 7 perckor = NULLADIK PERC, indulok.

Előtte már egy darabka szerelvénnyel... rendre előzőm a vagonokat... Híntás fa... még 4 vagon... a Sárosbükben már mozdony vagyok... Rajka-forrás – hűtőterföltöltés, a szomszédos sínpáron futva előznek a fiúk. Mikes tető (4 km), 35. perc. Bodzás tető – Bogya Zoli, majd Lengyel Gyöngyi előz –, Hordós kút (12 km), 108. perc, tizenkettedikként érkezem... Túrihasadék nyugati pereme (21 km), 198. perc. Szindi ház (24 km), 235. perc. Csakis „síros kenyér” (A vegások mit kaptak? Kézlegyintést?) Belakok, káromra... – évente egyszer; CSAKIS ITT fogyasztok ilyesmit... s gondolok a kisebb-ségi létünkre... ITT SINCIS ALTERNATÍVA!!! (3 nap múlva ki is üt a csömör az orromon, ajkamon...) Tordai-hasadék (felső vég, 30 km), 324. perc – majdnem ráleptem egy síklóra... érzem a fáradtságot, nincs merszem átegyensúlyozni a köveken, de mégis rászánom magam..., vesztsemre..., a Hesdátban landolok, ráadásul a lábikráim is keményen begörcsöl..., hopp, a mai második kálcium-magnézium... Monasztéria (Kápolnás) tető (33 km), 375. perc... – legyezőként tárul elélem a Székelykő (1129 m), Ordaskő (1250 m), Vidalykő (1285 m), s mindennek előterében a Kaszálós-tető (1010 m). Aprítok, csak az Aranyos völgye felett lebegő zuhataggal ne találkozunk!!! Cürmátura letérő (36 km), 416. perc. Sinfalvi erdő... zörög az avar a menekülő gyíktól. Itt kedvemre rohanhatok. Meg is előzőm Olivért és csapatát, akinek az a célja, hogy mindig utolsó legyen csapatával (vajon ezen emberek fékeznek a társadalmi fejlődést is???). Aranyos híd – nosztalgia: ezelőtt több mint 50 évvel kisonnattal mentünk Abrudbányára – , Várfalva (42 km), 471. perc – itt érem utol azokat, akik rám is kérdeznak, hogy miért rohanok... Csiripelő gyereksereg mellett haladok, jóleső érzés látni az utánpótlást! A Várfalvi erdőben andalgok, le is ülök 2-3 perc erejéig, s biztatom magam: Jani, ne add alább! Eklészia erdeje... Csegezi nyugvó... Székelykő nyereg (52 km), 643. perc. A túra legnehezebb szakasza következik: fájó térdrel leereszkedni a Nagyrákon... Torockó (55km)... 713 PERC.

Minek ezen adatok? Mert mások is teljesítettek, s esetleg össze akarják hasonlítani elért eredményeiket. Én ötödször, s ma értem el a legjobb időt. Sorstársaim mesélnek... A füzet térképvázlata helyenként szegényes, de a leírás helyreterjesz a bizonytalan túrázót. Köszönet a rendezőknek!!!

Hallom, 41-en voltak e távon, összesen 170 felett. Jövőre lehet többen. Talán gondolni kéne arra is, hogy egy bizonyos életkor alatt ne kérjünk benevezési díjat, mert akkor kiderülhet, hogy 180 felett teljesítettünk...

az „Egy az Isten” földjén,
kissjani

Restitutio

■ Rovatunk célja „visszaszolgáltatni” az olvasónak az EKE hajdani hírlapírói, avagy a turistatársadalom más nagyja­inak ki nem adott, illetve az egykori *Erdély* folyóirattól el­té­rő nyomtatványban megje­lentetett írásait, de erdélyi tá­jainkról kelt, rég elfelejtett cikkeit is. E számunk témája Kalotaszeg első átfogó leírása.

Két tudós ember dialógusa Kalotaszeg hegyeiről és bérceiről

Kalotaszeg első átfogó leírása a *Hon és Külföld* 1842-es évfolyamában megjelent három, egymást kiegészítő írásból áll össze. Elsőnek a *Kalotaszeg vázolata* jelent meg Téglási Ercsey József mérnök, vár­megyei erdész-kamarás, költő tollából a 22-23-as számban, melyet pótlólag „korrigál” Merei Gracza György, a bánffy­hunyadi járás adó­írójának írása (57-61. sz.). Erre (Auditur et altera pars) ugyanott vá­laszol Téglási Ercsey József. Válogatásunkat a kolozsvári EKE e havi Kőhegy, Hármas-kőszikla túrájának kapcsán ebből a három írásból állítottuk össze, párbeszéd formájában.

Vlegyásza

EJ: Hazánk egyik óriás hegye a Vlegyásza, nyugotdél felőli szé­lei felett emelkedik sokkal fen­nebb az erdők vonalánál, és így: tenger feletti magassága 900 öl­nél sokkal több, mert hazánkban ezen magosság körül szűnik meg az erdők tenyészése.

GGy: Az agg Vlegyásza, e felhőkbe meredező sivatag, ta­lán többet érdemel egy pár szó­nál, melyekben csak magassá­ga és természeti fekvése érintet­ik. Ezen hegy az, mely mintegy örök időkre írt jóslókönyv elemi vihart, vagy derült napot ígér Ka­lotaszeg szorgalmas gazdáinak, melyet ha naplementekor köd borít, tavasszal és ősszel sanyarú időre, télben tartós havazás után kiderülve, kemény hidegre szá­molunk, és nyárban, egy tojás­nyi felhő bércei felett pillanatok alatt óriásodva, villámtűz, zúgó zápor, vagy éppen felhőomlás dűl egész vidékünkön; köz mon­da: ködöl a Vlegyásza, vége a jó időnek, mert sokszor hoz borút e hegy vidám derűre, és tartja köt­ve a földműves gazdát...

EJ: – Igaz! (hogy a Vlegyásza többet érdemel, pár szónál) De az is igaz, hogy a kijavítónak Vlegyászáról sok pár szavaiban igen kevés van ami igaz. Az er­dők vonalain felülemelkedő he­gyek mind idő jóslók, mint a Vlegyásza, s mint ilyet említe­ni feleslegesnek tartottuk. E he­lyett, kiegészítésül, tenger vagy Kalataszeg feletti magosságát en-

nek is meg kellett volna mérni, mert mi csak hozzávetőlegesen szólhattunk e tárgyról. Ez is kö­telessége leend.

GGy: Azon részét a Vlegyászának, hol a fenyők már tenyészni megszűn­nek, temérdek islandicum (transsilvanicum) és apró, sűrűn összeve­nőtt borsfenyő borít­ja, mely legfennebb fél öltre nö­vekedve, földszint körül el, száz meg száz ágazatokra kanyarodva le a fenyvesig.

EJ: „Islandicum transilvani­cum” az egész föld kerek­ségén nincs; hanem lichen islandicus – izlándi zuzmó a Hátszeg és Fogaras vidéke hava­sain, a Kelemenen, Bucseden, Inóköven, Ciblesen, s hihető­leg a Vlegyászán is van. A bíráló borsfenyője, nem borsfenyő (juniperus communis), hanem henye fenyő (pinus pumilo). Ezen az ismeretes fenyőbors nem terem, ágaiból és gyökeriből fő­zik a kárpáti balzsam-olajat, me­lyet krumholzolaj név alatt Er­délyben is árulnak.

GGy: A Vlegyásza bár magas, hideg és egy örökös széltanya, de nem hazája még is egy örö­kös télnek. Nyárelő hóban lany­hán esőzvé­n, megtarkul, s már közepén annak, a kikelet nyo­mai látszanak; azonban a rövid nyarat komor tél váltja fel nem sokára, s beszappanyozott bércei gúnymosolyjal tekintenek a b. hunyadi szőlőhegyekre, hol Bac­chus körmibe fúva, és sokszor fogkocogva, alig szűrheti el sava-

nyú borát. Felséges a nézet, mit a Vlegyásza kiállóbb csupjai idéz­nek elő a messze földekről; kelet felé a Cibles, a Retyezát, a Szurul óriás bércei, mint megannyi őrei e kis hazának, és nyugotra N. Vá­rad, s túl messze az Alföld síkjai száz meg száz falukkal gyönyör­ködtetik a vándort, kit szenvedé­lye ide hozott fel, bámulni az Is­tent, a világot és mindent, mi az anyatermészetben szép és elra­gadó.

EJ: A Cibles egyedül, kelet felé esik a Vlegyászáról nézve. A Retyezát délnyugatra Hátszeg vidékén, a Szurul pedig délre, a verestoronyi szorulattól nem messze.

Horáica, avagy Kőhegy

EJ: A Vlegyászából két vad bérc vonul le a S. Körös mellé, e kö­zül az alsónak vízválasztó vona­la – éle – teszi a Magyar és Er­dély-ország közötti határvonalat. Kalata hegyéről jön le a harma­dik, Sebes-vára felé....

GGy: – Sohasem Kalota, sőt öröktől fogva csak Felső-Mogura, egyenesen Meregjő felett...

EJ: ...melynek gerincén áll a regényes Horáica [...] Zentelkével általellenben, mely a mögötte álló Vlegyásza erdős részeit elfe­dezi és olyan nézetcsalódást idéz elé, mintha a Vlegyásza teteje fel­hő volna.

GGy: „Horáica...” Kár volt na­gyon e gyönyörű helytől az ere­deti magyar nevet megtagadni, s a magyar vidék előtt megavult dacus nevet sütni homlokára. Ez a Kőhegy az író által érintett ál­lásban, melynek hármas alkotó­részei, mint sárkányfők emelked­nek Székelyó és Mogyorókere­ke határszélei között. Meredező sziklás oldalain, szinte járatlan utakon izzadoz Nimród unoká­ja, míg hulló verejtékeit törölve a tetőre érkezik, hol a legtisztább

lég, a legfestőibb nézet fizeti le fáradalma bérét, hol a Vlegyásza és Kőhegy mély völgyén omló Székelyó zúgása, kürt és kopó lármát elnyelve bosszant, vagy gyönyörködtet elragadólag. A Kőhegy az Élesbérc­cel és Bocsibérccel egy kapcsolatban regényes nézetet tüntet K. Sz. Ki­rály felett, fenyő, bükk és mogyo­ró csemetékkel borítva, élet, ve­szély között ád tűzi vagy épü­letfát K. Sz. Király szegény la­kóinak, kik töredezett testtel, fá­radt inakkal hágnak és lejtének sziklás útjain: sajnos a marhá­nak is sorsa, mely súlyos jármát itt kénytelen hurcolni fel s alá, összegúzsolt fadarabokkal. Van egy meredeke Mogyorókereke fe­lett, melynek száz ölnyi fennsége s kiálló kőélezete, halált lehel az oda közel járóra, melynek olda­lát emberi kéz és láb még soha­sem illette, hanem több évekkel ezelőtt, egy szép és nagy testű ökor leficamodva, borzasztó szét zúzatásnak lett martaléka, mint több hetekkel azután a fenyők sudáraiban szét marcongva fen­nakadt tagjai mutaták. A Kőhegy nagy és magas; tiszta időben, ha aszály nem öl látterünkön, Ko­lozsvár kerek erdeje, az úgy ne­vezett Lomb felett egészben lát­ható, de a Vlegyászáról tekintve mint halom törpül el.

...néhány megjegyzés föld- és ásványtani tárgyairól

EJ: Kalataszeg ásványairól ismereteket gyűjteni az ottan nem honos írónak kevés ottani mulatása alkalmával nem volt ideje, és amit ezekről szólhat egy pár bizonyos adat és analó­gia: Marienburg „Geographie des Groszfürstenthums Siebenbürgen” című könyvében azt jegy­zi meg, hogy Marótlakának hajdan

vasbányája volt, és hogy Meregjő határán az aranybányászat fel­hagyatott. Ez a két bányászat te­hát a Horáica bércében volt, az aranybányászat ennek kezdeté­nél, a vasbányászat pedig ennek végzeténél, mely pontoknál fek­szik a nevezett két helység.

GGy: „Hogy Marótlakának vasbányája volt”, annak nyomait szakadozott határdarabjai a Kő­hegy végbércei körül, máiglan mutatják, (...) „Meregjón pe­dig az aranybányászat felhagya­tott”, fájdalom, csak egy pár ti­zeddel is ez előtt, úgy történt az. Tudomány, tehetség és ipar, ke­zet fogva működtek e hálátlan föld gyomrában, n. nagyemlékű b. Bánffi László úr rendeletéből, s mégis felhagyatott az. Meregjő élénk lakói között pedig vizsont találtattak, kik nem okulva a múltunk példáin, egy dús re­mény csalogatási között a nagy­szerű vállalat terheit megemelni a múlt év kezdetével elpróbálták: de isméret és pénz hiányozván, létezhet e aranybánya, kivált Meregjón? S így a remény, mely aranyidőket jósla Meregjő sze­gény lakóinak, gúnnyal vonult vissza, s alig hagyta kenyeret a szegény bányászoknak! Magyar közmonda, mely kedves és meg­tartandó: boldog ki más kárán ta­nulhat; és ha mégis lenne vala­ki, ki az író javallatát méltányol­va a Kőhegy vagy Horáica ércfa­lait vívni merészeli s puffadt er­szényét egy nagy remény fejében laposra csigázza: a meregjői és marótlaki bányászatok jussanak eszébe. Mái időben sárkány ül a kincsen, s ha valahol igaz e nép­monda, a Kőhegy bizony­nal iga­zolni fogja. Részünkről e másod­rangú bér­cet, hová mint a töb­bekre is, szenvedélyünk sokszor felűzött, csak vadászatra ajánl­juk. De gyéren azonban, mert így is, az erszény helyett a tudó fog lakolni.

Récsei Ede, a „névtelen” EKE-építő (Zsámbék, 1868. március 15. – Kolozsvár, 1927. május 26.)

■ Halálának 85. évfordulóján emlékezünk turista elődünkre, Récsei Ede tanárra, házfő­nőkre, ifjúsági íróra, aki nem az EKE előljáró tisztségviselő-jeként, hanem szerényen, a vá­lasztmány kollektív bölcsessé­gének összetevőjeként munkál­kodott. A nagy célok mellett az EKE mindennapi apró-cseprő dolgai ügyvitelének szívós ren­dezésével a Récsei Edék emel­ték csúcsokra egyesületünket. Ugyanezt teszik ma is, legtöbb esetben névtelenek...

Récsei Ede hivatása a neve­lés, a polgári értékrend közvetí­tese volt. „Keze nyomát minden­ütt alkotások jelzik... Örökösen tervező lelke eszmékben soha­sem szűkölködött. Írói készségét majdnem teljes mértékben

az ifjúság szórakoztatására és nevelésére használta fel. Alkal­mi költeményeivel intézetünk belső életének helyes irányú fej­lődését ápolta... Tréfás kedélyé­vel állandóan jókedvet terem­tet maga körül, ötletekben gaz­dag mondásai sok jó órát szerez­tek környezetének”, jellemzi volt igazgatója, dr. Bíró Vencel. De ezt tehette az EKE berkeiben is...

Vácott tanult, 1888-ban lé­pett a Kegyes Tanítórendbe. Nyitrán a teológiának, majd 1891-től Kolozsváron a Ferenc József Tudományegyetemen a latin–német szak hallgatója volt. Itteni tanulmányait 1894-ben fejezte be. 1895-től az Erdélyi Múzeum-Egyletnek rendes, majd választmányi tagja. 1903-tól a kolozsvári főgimnázium ta-

nára, de a piarista szerzetesrend hiittudományi és tanárképző in­tézetében, a Kalazantinumban is tanított. Rövid magyaróvá­ri, kecskeméti, lévai és váci mű­ködése után 1908-ban Nagy­károlyba helyezik, ahol tanár, házfőnök és plébános. Tevéke­nyen részt vett a város művelő­dési életében is; évtizedekig volt a nagykarolyi Kölcsey Egyesület elnöke.

Szenvedélyes utazóként majd minden európai országban meg­fordult, ismételten a jelentő­sebb művelődési központok­ban, de turistáskodott a konti­nens legészakibb pontjáig is. A sokat utazott tanárnak – aki if­júsági íróként is jó nevet szerzett – a tudását a lapok is felhasznál­ták. Midőn 1924-ben végleg Ko-

■ Az EKE kolozsvári osztálya ma Récsei Ede emlékére kirándulást szervez az Erzsébet-forráshoz (6 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Bagaméri Tibor.

lozsvárra került – a továbbiak­ban a római katolikus főgimná­ziumban francia, magyar és né­met nyelvet tanított, s a Szent Jó­zsef Fiúnevelő Intézet igazgató­ja volt –, a *Jóbarát*, *Pásztortűz* és *Véndiákok Lapja* állandó mun­katársa volt.

Az EKE-be 1904 elején irat­kozik be Hollitzer Nándor EKE-jegyző ajánlására. 1905-től az EKE választmányi tagja, de 1900-tól a Magyar Tanítók Tu­rista Egyesületének is. A vá­lasztmányi munka természetes velejáróin kívül két jelentősebb művét említjük, amelyek kap­csolódnak az EKE közművelő­dési célkitűzéseivel. Az *Erzsébet királyné hazai turista útjai* címmel 1904-ben megjelent, a Magyar Tanítók Turista Egyesü-

lete által 200 koronával kitüntet­ett pályaművel az Erzsébet-em­léket, A diák Jókai (1926) című ötfelvonásos életképével pedig Jókai Mór, az EKE tiszteletbeli tagjának emlékét ápoló megnyil­vánulásokat gazdagította.

Munkája nem ment kárba. Az elődök kitaposott ösvénye­inek hagyományaira építve az Erzsébet-emléket ma is élteti az EKE kolozsvári osztálya. Gon­doljunk csak a régi EKE Erzsé­bet-zászlajának felkutatására, amelyet az osztály saját zászlójá­vá fogadott, és ott lengett a tava­lyi alsójárai vándortábor dísze­ként. A Jókai-emléknek is van folytonossága, mint a már más­fél évtizede évente rendezett Jó­kai teljesítménytúrák sora bizo­nyítja.

Kolozsvár környéki kirándulások geológusszemmel

Kavicsvadászaton

WANEK FERENC

Korábban azt ígértem, elindulunk Kolozsvártól távolabbi vidékek felé, hogy megismerkedhessünk olyan földtani képződményekkel is, amelyek városunk területén már vastagon fedve vannak fiatalabb képződmények által, vagy éppenséggel jelen sincsenek itt. Már-már útnak indultam, mikor eszembe jutott egy, az egyetem padjában megtanult, majd terepgeológus koromban nagyon jól bevált módszer, miszerint, ha egy vízgyűjtő (jelesen itt: a Kis-Szamos) földtani felépítésével ismerkedni akarunk, érdemes előzőleg a vizek szállította kavicsokat alaposan szemügyre venni, hiszen azok „házhoz szállítják” azt a kőzetvilágot, amellyel ismerkedni akarunk. És bizony, nem árt felkészülten elindulni távolabbi helyek felé.

Gyermek- és ifjúkoromban még sokszor jártunk fürödni a Szamosra, a város nyugati végébe, ahol a csatornázatlan szennyvíz azt még nem mérgezte. Egyrészt a kertek alá, ahol a Hajtás-völgy felé induló út a domboldalra kapaszkodni kezd, másrészt a ligetes árterre, melyet később a Vízművek teljesen kisajátított. Bizony, elég nagy sodrása volt itt a folyónak, s egy cingár legénynek komoly feladat volt az akkor hatalmasnak látott, könnyen mozduló folyami kavicsokon lépkedve ellenállni a víz sodrásának. Gyakoriak voltak azok a parti helyek is, amelyeken sodrásárnyékban, a szárazon találkozhattunk a víz által messziről idesodort kövekkel. Két mártózás között száradva és melegegdedve a napon, rácsodálkozott a gyermek az itt-ott csillogó vagy szép színű kavicsokra. Kézbe vette, nézegette, de megnevezni nem tudta őket. Eszébe sem jutott volna, hogy valaha geológusként mennyire közel fog majd kerülni azok világához.

No de zárjuk le a „Gyermekkorom emlékei” című fejezetet, s induljunk útnak. Bizony, az átrendezett Szamos-völgyben már nem oly gyakran találunk olyan természetes part menti kavicspadokat, mint korábbi időkben, de a negyedidőszak alatt lényegesen nem változott a mai Szamos vízgyűjtőterülete, így a már meglátogatott teraszüledékeket is felkereshetjük egy ilyen előzetes ismerkedés céljából. Vagyis elég szabadon megválaszthatjuk kirándulásunk célhelyét, csak az kavicspados partrészeket, vagy kavicsos teraszüledékeket jelentsen. Ezeket a korábbi sétáink alapján már jól be tudjuk azonosítani. (Még néhány évtizeddel ezelőtt gyakori volt a krumplikövekkel burkolt mellékutca városunkban. Ezek is a Szamos szállította kövekből kerültek ki, hiszen csak a balga hozatta volna távolabbi helyekről. Geológus hallgatóként, a Mikó-kert területén felépült bentlakásokból az egyetemre menet, akár futva is, sorra azonosíthattam azokat a szépen koptatott felületű kőzetfésleéseket a lábam alatt, amelyekről éppen tanultunk.)

Eltűnt rétegek hírmondói

Még azért bevezetőül annyit elmondanék, hogy Kolozsvár vidékén nemcsak a Szamos szállította görgetegekre lelhetünk, hiszen korábbi földtani korok tengeri környezetének hullámvéréséből származó kavicsrétegek is gyakoriak erre. Így a Papfalvi-völgy elején ma is működő kavicsbányánál, vagy a Bácsi-torok feletti Rózsa-dombon középső-miocénkori (badeni) kavicstorlaszokra vagy elszórt hömpölyökre bukkanhatunk, de a Feleki-gerincen akár Györgyfalvától az Árpád-csúcsig, a kicsivel későbbi Szarmata-tenger hullámmarta és -csiszolta, a tengeralatti lejtőn az eredeti helytől akár több tíz kilométerre is elvándorolt kavicsanyaggal találkozhatunk. Ezekkel a korábbi tengeri kavicsokkal nagyon részletesen foglalkozott a 20. század elején Szádeczky-Kardoss Gyula kolozsvári egyetemi tanár, aki mellesleg nagy kiránduló is volt, az Erdélyi Kárpát Egyesületnek nemcsak oszlopos tagja, de szervezője, vezetője, folyóiratának szerkesztője is egyben. Ezeknek a kavicsoknak az anyaga már sokban eltér a Szamos szállította kőzetelemektől, hiszen az akkori tengerpart hullámverte vonala távolról sem egyezett a mai vízgyűjtőterülettel. Sőt olyan rétegekből, képződményekből maradt az anyaga, melyek már rég elraktak az utolsó szemig. Szádeczky például gyakorinak mondta a miocén kavicsanyagban a Guttenstein-mészkövet. Ez egy triász kori, nagy szervesanyag-tartalmú (innen a sötét szín), gyakran egészen fekete mész (persze csak friss törésben). A vidéken ilyen rétegeknek ma már semmi nyoma. Ugyan a Meleg-Szamos forrásvidékén, azaz Pádis környékén – jelentős távolságra innen – nagy területen jelentkezik a felszínen, de a Szamos is képtelen Kolozsvárig szállítani, mert nemcsak a görgetés koptatja, hanem a vízgyűjtő közeleinek zömével szemben, mint mész, oldódik a vízben. Hogy a Kolozsvár környéki miocén rétegekben – sokszor nagy hömpölyök formájában – jelen van, az arra utal, hogy 12–15 millió évvel ezelőtt ez a kőzetfésleesség még sokkal közelebb is előfordult az egykori felszínen, de azoknak máig csak e hírmondói maradtak fenn.

Geológus kalapács és rozsdá

Jó lesz kalapácsot vinni magunkkal az útra, főleg, ha teraszüledékeket veszünk célba, mert a frissen forgatott-csiszolt folyami görgetegekkal ellentétben, a teraszüledékek kavicsainak felszínét nagyon gyakran már alaposan megváltoztatta vegyileg a levegő oxigénje és a víz: magyaráz málláskéreg borítja, így a kőzet eredeti ásványvilágát teljesen elfedi. Csak friss törésben láthatjuk a kőzet eredeti ásványösszetételét. Sokszor még a megtört kavics sem azt tárja elénk,

mert nagyon gyakran a korábbi repedések mentén hasad el, és akár hajszálvékony ilyen repedések elegendők ahhoz, hogy a víz (oldott oxigénnel) behatoljon, s a felületet elmállassza. De könnyű a mállás tényét megállapítani, hiszen a Földön az alumínium után leggyakoribb fém, a vas mindenütt jelen van, és a legáltalánosabb jele a mállásnak a „rozsdá”. Vagyis, ha vöröses, barnás a kőzetfelszín, az egyértelműen annak a mállott jellegére utal.

Természetesen a mállásnak más termékei is vannak, nemcsak vasoxid. A leggyakoribbak az agyagásványok (ezek az alumíniumtartalmú ásványok mállásából keletkeznek). Ezek is gyakran tartalmaznak vasat is, ilyenkor okkerszínűek.

Gyakori – főleg magmás eredetű, vagy tömör, de szemcsés üledékes kőzetek esetében, hogy a kőzetalkotó kristályok vagy szemcsék határán, bár nagyon lassan, de kapillárisan behatol a víz a kőzetbe. Ilyenkor a kavics felszínével párhuzamosan vonuló, gyakran váltakozó erősségű elszíneződést figyelhetünk meg. Előfordul, hogy a kavics legbelsőbb magjában sem őrződnek meg érintetlenül az eredeti ásványi összetevők.

A kavicsok szépsége

A mállással, de a koptatással szemben is a legellenállóbb kőzetek a mikrokristályos, kvarcban (tudományosan: szilícium-dioxid) gazdag kőzetek, vagy éppenséggel csak abból az ásványból állóak. Ezek sokszor nagyon szép fehér, májszínű, piros vagy kék, de akár lila árnyalatúak is lehetnek. A folyami szállításban koptatva, felszínük szárazon matt fényű, de megnedvesítve nagyon szépek, két mód van rá, hogy fényüket megőrizték. Belakozhatjuk, de ez az a mód, amit nem szeretek, művi. A másik, hogy felfényesítsük. Ezt úgy lehet végezni, hogy egy leszígeztelt, kívénhedt mosógépdobba kevés vízzel és csiszolóporral hosszú ideig (ha az anyag szögletes, akár egy-két napig) motorral forgatjuk. Nem éppen zajtalan mulatság. De csodás, ékként használható darabokat kapunk. Az utcásarkokon és ásványbörzéken árult ékkövek jó része ilyen eredetű, így készül.

Sokszor az apró kavicsok alakja is vonzó, sokat azért viszünk haza, tartunk meg. Esetenként (igaz, inkább tengerparti környezetben) átlukasztott példányokra akadhatunk, amelyek közvetlenül felhasználhatók láncra fűzött nyakékként.

Kavicsvilág tudományos szemmel

Azok a kavicsok, amelyek a Szamos medrében gyűjthetők, kimerítik a kőzetvilág mindhárom osztályát. Keletkezésük szerint a kőzeteket ugyanis három nagy osztályba soroljuk: magmás, átalakult vagy metamorf és üledékes kőzetekre.

A magmás kőzetek olvadékból szilárdultak. Egy részük a föld mélyén, ezek a valódi, vagy

Középsőmiocén-kori hömpölyök és kavicsok a Papfalvi-völgy alsó részén

mélymagmás kőzetek. A mélyben biztosított lassú kihűlés és a nagynyomású illóanyagok (víz, széndioxid) jelenlétének köszönhetően az ásványok ezekben nagyra nőttek, szabad szemmel elkülöníthetőek, gyakorta szabályos kristálykörvonalúak. Ha a kőzetolvadék a felszínen szilárdul meg, a folyamat gyorsasága, az illóanyagok hiánya nem engedi meg, hogy a kristályok megnőjenek, szemmel nem látható, aprókristályos tömegként szilárdul meg. Esetleg egyik-másik ásvány, amelynek a kristályosodása korábban, még a mélyben megkezdődött, jelentkezik különálló, tökéletes alakú formában.

Az első csoporthoz vidékünkön a világos, esetenként egészen fehér, sokszor csillogó muszkovit (fehér csillám) tartalmazó gránitok és rokonkőzetek tartoznak. Ezek a kőzetek alkotják a Gyalui-havasok magját. Ellenállóságuknak és közelségüknek tudható be, hogy ők uralkodnak a Szamos kavicschordalékát Kolozsvár körül.

A második csoport sokkal ritkább, szürke, zöldesszürke alapanyagú, oszlopos fehér nagykristályokkal (legfeljebb 2 mm nagyságig, ezek földpátok), vagy üveges törésű szabálytalan alakú kvarckristályokkal, ritkán biotit (fekete csillám) lemezekkel. Ezek jóval későbbi keletkezésű, felszín közelében megszilárdult magmás kőzetek, amelyeket bányászati nagy elterjedésük miatt banatitoknak neveznek. De ez a név nem kőzetfésleésre utal, hanem a krétavégi „egy töről fakadt” vulkánosság termékeinek gyűjtőneve. Mint kőzetfésleesség, lehet andezit vagy dácit (a sötétebb változatok – sőt akadhat horogra majdnem fekete is, ez a bazalt), vagy riolit (a világos, vagy éppen fehéres változatok). Ezekkel a kőzetekkel eredeti helyükön, Gyalutól nyugatra, foltokban találkozunk majd.

Az átalakult vagy metamorf kőzetek a mélyben, nagy nyomás és hőhatás következtében, a magmás kőzeteknél említett illó anyagok kötelező jelenléte mellett, de folyamatosan szilárd halmazállapotban maradvak keletkeztek. Azáltal ismerhetők fel könnyen, hogy palá-

zottak. Azaz az alkotó ásványok irányítottan helyezkednek el a kőzetben, s elsősorban a csillámok jelenléte – amelyek nagyon könnyen hasadó ásványok – az oka a párhuzamos felszínnek menti könnyű szétválásuknak. Ezért a folyami szállítást inkább csak azok a változatok fogják elviselni, amelyeknek magas a kvarc- vagy földpáttartalma. Gyakori, hogy a kvarc csomókban látszik érvényesülni a földpát-uralta, szórta fehér csillámú, úgynevezett gneiszekben. De előfordul, hogy a felszínen jelentkező bogokat gránatkristályok alkotják, ugyanott előke-rülhetnek sztaurolit, vagy más ásványok is ilyen megjelenéssel. Ez utóbbiak a kvarchoz viszonyítottan – változó színnel, de mindig – sötétebbek. Vannak azonban barna vagy egyenesen fekete metamorf eredetű kavicsok is a Szamosban. Ha ezeket tús vagy oszlopos kristályok alkotják, majdnem egészen biztos, hogy amfibolpalákkal állunk szemben. Nagyon érdekessé teheti ezeket, ha fehér földpátkristályokkal elegyednek. Ez utóbbiak helyben legközelebb a Hided-Szamos mentén találkozhatunk, de a többi metamorf palával az egész Gyalui-havasok peremvidékén, ott, ahol nem a fehér, már említett gránitváltozatok uralkodnak a térszínen.

Bár Kolozsvár környéki kirándulásaink során – félig-meddig a Dési Tufa Formáció közeit kivéve – csak üledékes kőzetekkel találkoztunk, a Szamos kavicsanyagában ezek elég ritkán kerülnek szem elé. Lágy kőzetek, no meg (a mész-kövek) oldékonyak. Van azonban egy különössége a Kolozsvár környéki, üledékes eredetű hordalékanyagoknak. Sok benne a Szent László pénze. No nem az eredeti, hanem amit a legenda annak tart. De majd mindenütt a világon kőpénznek nevezik őket. Kirándulásaink eddig csak a kisebb méretű rokonaival találkoztunk, de ha majd elsétálunk Szászfenes és Magyarlóna határába, az idősebb eocén rétegekben nagy számmal találkoznak velük. Onnan kerültek a Szamos vizébe is, és a soder gyanánt építkezéshez szállított anyagban is gyakran felismerhetők.

Hírek

KÉK-FEHÉR – JELZÉSFESTÉS TÜRÉTŐL A SÁRDI RÉTIG
■ Május 19-én jelzést festetünk Türeből a Sárdi-rétre vezető úton. A Sárdi-rétnek egyedi növényvilága van, ott nyílik tavasszal a kockás lilium, de a nedvességet igénylő vadvirágok közül megterem ott a zergeboglár, keskenylevelű nár-

cisz, és a szibériai nőszirm is. A közeli erdőkben pedig nem ritka a gyöngyvirág vagy a törpe nőszirm sem. A falu szélé-
től a Hágó (634 m) és Birc-tető (610 m) közötti ösvényen érünk fel a Somtelki és Sárdi patakok vízvásztójára, majd egy szép erdei úton haladunk, de az ös-
vények labirintusában sokszor

eltévednek a kirándulók. Ezért az erdő szélétől jelöltük meg az új turistaösvényt (kék sáv fe-
hér alapon), egészen az egyko-
ri erdészházig. Ezt a jelzésfes-
tő túrát Bagaméri Tibor vezette,
résztevők pedig Csorba Ani-
kó, Mille Feri, Máthé Feri, Pál
Gyöngyi és Pál István voltak.
(p. gy.)

PÁL GYÖNGYI

...hogy a kirándulók el ne tévedjenek Türeből a Sárdi-rétre haladva

EKE-NAPI MADZAGOS FÉNYKÉPKIÁLLÍTÁS A BÁCSI-TOROKBAN
■ Reggel 9-kor kelt útnak a 19 túrázó a 31-es busszal, hogy a már hagyománnyá vált kiál-
lítási formát, a „madzagos er-
dei tárlatot”, ezúttal Szabó Ist-
ván vezetésével a Bácsi-torok-
ban nyissák meg EKE-fotósaink
az EKE-nap alkalmából.

A 64 kiállított fénykép 8 fo-
tós alkotása (Bozsoki Adrienn,
Fazakas Ferenc, Jánky Mária,
Korom József, Lőrinczi István,
Mezei Elemér, Pávelka Mária,
Sesták Ildikó). A szavazatokat
összeszámolva, az első helyet
Bozsoki Adrienn „Boszorkány-
égetés”, a másodikat Fazakas Fe-
renc „Megjött a tavasz”, míg a
harmadik helyet Sesták Ildi-

kó „Kockás lilium” című fotója
nyerte el. Természetesen az al-
kalomnak megfelelően volt sza-
lonnasütés, gyógynövénytseedés,
napozás, pillangók fotózása...
Háromkor kezdtünk szedelőz-
ködni. A társaság két csoportra
szakadva, ki rövidebb, ki hosz-
szabb kerülőutat választva, egy
jól sikerült túra élményével tért
haza. **(b. a.)**

BOZSOKI ADRIENN

EKE-napi EKE-fotótárlat

Infó

- Szolgáltatás napok a székházban: hét-
főn, szerdán és csütörtökön 17–18 óra, kedden
11–13 óra között.
- EKE-fotóklub: minden kedden 17 órától a
székházban.
- Könyvtár: minden csütörtökön 17–18 óra
között a székházban.

Rendezvényeinkre minden
érdeklődőt szeretettel várunk.

Túrávezetők, szervezők elérhetőségei

- Bagaméri Tibor 0742-776930
- Fazakas Ferenc 0752-640319
- Feischmidt János 0722-542360
- Kiss János 0364-807639
- László Györgyi 0727-192841
- Nagy Lajos 0729-835674
- Szabó István 0748-140551
- Szakács Éva 0743-670685
- Székely Lavotta 0748-036290
- Szócs János 0742-690881
- Vlád Pál 0265-435886
- Wanek Ferenc 0745-642430

Júniusi rendezvények

- **Május 26. (szombat):** Hordós-kút (22 km). Találkozás 9
órákor a Hajnal negyedi végállomáson. Túrávezető: Fazakas
Ferenc ♦ Erzsébet-forrás (6 km), megemlékezés Récsei Edére.
Találkozás 10 órákor a monostori végállomáson. Túrávezető:
Bagaméri Tibor.
- **Május 27. (vasárnap):** Hagyományos pünkösdi túra Vistába,
menet vonattal, vissza gyalog (20 km). Találkozás 7.30 órákor
a nagyállomás előtt. Túrávezető: Feischmidt János ♦ Ifjúsági
túra vonattal a Révi szorosba és a Zichy barlanghoz (15 km).
Találkozás 7.30 órákor a nagyállomás előtt. Túrávezetők: László
Györgyi és Szima Márton ♦ Mikesi házak (17 km). Találkozás
10 órákor a monostori végállomáson. Túrávezető: Szakács Éva.
- **Május 30. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10
órákor a monostori végállomáson. Túrávezető: Székely Lavotta.
- **Június 2. (szombat):** Ózek-völgye (15 km). Találkozás 8.45
órákor a Széchenyi téri 40-es buszmegállóban. Túrávezető:
Feischmidt János ♦ Rejtett-forrás (8 km). Találkozás 9 órákor a
monostori végállomáson. Túrávezető: Szatmári Béla.
- **Június 3. (vasárnap):** Ifjúsági túra, Buzsor-gerincre (16 km)
személygépkocsikkal. Találkozás 7 órákor a Széchenyi-téri
Flip előtt. Túrávezetők: László Györgyi és Vlád Pál. Részletek
telefonon ♦ Mikesi házak (15 km). Találkozás 8.45 órákor a
Széchenyi téri 40-es buszmegállóban. Túrávezető: Szabó István
(Tubi).
- **Június 6. (szerda):** A Környezetvédelem Világnapjára
emlékezünk. Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10 órákor
a monostori végállomáson. Túrávezető: Székely Lavotta ♦
Közügylés 18 órától az Apáczai líceumban; dr. Veress Éva
előadása a gombákról (II. rész), Bozsoki Adrienn vetítése
virágos kirándulásokról.
- **Június 9. (szombat):** Fürdőtúra a Patai sóstóhoz. Találkozás
6.45 órákor a 4-es troli A.Vlaicu-i (IRA) végállomásánál (a
gödör felőli oldalon). Túrávezető Szakács Éva ♦ Jablonovszki
Elemér emléktúra: Fellegvár – Bornyumál – Törökvágás –
Hajtás-völgy. Találkozás 9 órákor a Magyar Színház előtt.
Túrávezető: Szatmári Béla ♦ Madárcseresznye-túra a
Szentiváni-rétre (14 km). Találkozás 9 órákor a Széchenyi
téri 31-es buszmegállóban. Túrávezető: Feischmidt János ♦
Gyalui-havasok: Hidegszamos – Pape – Hideg-havas – Testes
(zergeboglár virágzás – 30 km, 1400 m szintkülönbség).
Túrávezető: Kiss János. Bejelentkezés telefonon.
- **Június 10. (vasárnap):** Páter-forrás – Kismagura – EKE-
forrás – Gorbó-gerinc (22 km). Találkozás 8.45 órákor a
Széchenyi téri 40-es buszmegállóban. Túrávezető: Szócs János.
- **Június 13. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10
órákor a monostori végállomáson. Túrávezető: Székely Lavotta.
- **Június 16. (szombat):** Fürdőtúra a Patai sóstóhoz. Találkozás
6.45 órákor a 4-es troli A.Vlaicu-i végállomásánál (a gödör
felőli oldalon). Túrávezető Szakács Éva ♦ Határjárás; Kolozsvár
középkori határai, I. szakasz. Találkozás 9 órákor, az agronómia
buszmegállónál, a Sörgyárral szemben. Túrávezető: Wanek
Ferenc.
- **Június 17. (vasárnap):** Vlegyásza; személygépkocsikkal,
gyalog 10 km. Találkozás 7 órákor a Széchenyi téri Flip előtt.
Túrávezető: Feischmidt János. Bejelentkezés telefonon.
- **Június 20. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10
órákor a monostori végállomáson. Túrávezető: Székely Lavotta
♦ Túrávezetők tanácskozása és választmányi gyűlés 17 órától a
székházban.
- **Június 22. (péntek):** Fürdőtúra a Csukás-tóhoz (17 km).
Találkozás 5.45-kor a távolsági buszmegálló 1-es peronján.
Túrávezető Szakács Éva.
- **Június 23. (szombat):** Ózek-völgye – Gorbó-völgy (24
km). Találkozás 8 órákor a Hajnal negyedi végállomáson.
Túrávezető: Kiss János ♦ Bongár forrás (14 km). Találkozás 10
órákor a Donát úti rádió-tv stúdiónál. Túrávezető: Szabó István
(Tubi) ♦ Ifjúsági túra az Isten-székére. Túrávezetők: László
Györgyi és Szima Márton. Bejelentkezés telefonon.
- **Június 24. (vasárnap):** Cérna-forrás (8 km). Találkozás
9 órákor a monostori végállomáson. Túrávezető: Szatmári
Béla.
- **Június 27. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás
10 órákor a monostori végállomáson. Túrávezető: Székely
Lavotta.
- **Június 30. (szombat):** Slamovics-ház (12 km). Találkozás
10 órákor a monostori végállomáson. Túrávezető: Székely
Lavotta.
- **Július 1. (vasárnap):** Túri-hasadék (10 km). Találkozás
8 órákor a Széchenyi téri Flip előtt. Túrávezető: Pál István.
Részletek telefonon.
- **Július 3. (szerda):** Gyalogolni jó! (12 km). Találkozás 10
órákor a monostori végállomáson. Túrávezető: Székely Lavotta
♦ Közgyűlés 18 órától az Apáczai líceumban.

Előzetes

- **Július 7. (szombat):** XII. Vasvári Pál kerékpáros emlék-
és teljesítménytúra: Kolozsvár – Gyalu – Tarnicai tó –
Havasnagyfalu – Fântânele-tető – Bélesi-tó – Bánffyhunyard
– Körösfő útvonalon. Részvételi lehetőség a körösfői Vasvári Pál-
emléknapokon. Szervező Nagy Lajos.